

PARAZİTLERİN YAŞAMA YERLERİ

- Kendisinden doğal olarak daha kuvvetli yada büyük, bitkisel yada hayvansal kökenli bir canlı üzerinde yada içerisinde, geçici yada daimi yaşayarak ona ZARAR veren bitkisel yada hayvansal kökenli canlıya **PARAZİT** denir.
- Parazitlerin yaşama yerleri parazite ve konağa bağlı olarak değişir.
- **EKTOPARAZİT** → Dış organlarda (Deri, solungaç)
- **ENDOPARAZİT** → İç organlarda
 - **HİSTOZOİK** (Dokuda)
 - **İNTRASELÜLER** (Hücrede)
- Parazitlerin yaşadıkları KONAK'lar sınırlı olduğu gibi ORGAN / DOKU'larda sınırlıdır.
- **ORGAN DEĞİŞİKLİĞİ** (Sapık – Erratik parazitizm)
- **KONAK DEĞİŞİKLİĞİ** (Şaşkın – Egare parazitizm)

➤ **ARTROPOD**

- **Ektoparazit** (*Bit, Pire, Kene, Uyuz*)
- *Hypoderma, Gastrophilus, Oestrus –LARVA*
- **Endoparazit** (*Acarapis woodi*)

➤ **PROTOZOA**

- **Ektoparazit**
Trichodina, Apiosoma, Costia
- **Endoparazit**
Plasmodium, Coccidia, Theileria

➤ **HELMINT**

➤ **TREMATOD**

- Ektoparazit
Gyrodactylus, Dactylogyrus
- Endoparazit
Fasciola hepatica

➤ **CESTOD**

- Endoparazit
Echinococcus granulosus

➤ **NEMATOD**

- Endoparazit
Toxocara canis, Trichostrongylus sp. (abomasumda)
Ancylostoma caninum, Dirofilaria immitis

➤ **ACANTOCEPHALA**

- Endoparazit

- Endoparazitler normal biyolojik gelişmelerini tamamlayabilmek için organ / dokularda göç geçirirler.
- ***Ascaris, Ancylostoma*** } karaciğer, akciğer pasajı → olgunlar bağırsakta
- ***Trichinella spiralis*** } larvaları kaslarda → olgunları bağırsaktadır.
- ***Plasmodium*** } sivrisinek (eşeyli) → insanda (eşeysiz)

PARAZİT KONAKLARININ ALDIĞI ADLAR

➤ **Son konak**

➤ **Kesin konak**

➤ **Hakiki konak**

Parazitin olgun (ergin) şeklini taşıyorsa

➤ **Arakonak**

Parazitin gelişme dönemini (larva şeklini) taşıyorsa

➤ Arakonağı tanımlamada bazen zorluklar görülür.

➤ **Trypanosoma** } İnsan (Eşeysiz) Çeçe sinekleri (Eşeysiz)

➤ **Plasmodium** } İnsan (Eşeysiz) Sivrisinek (Eşeyli)

- Genel olarak **OMURGALILAR** son konak, **OMURGASIZLAR** arakonak olarak kabul edilir.
- Bazı canlılar hem son konak hem de arakonaktır. (**Trichinella spiralis**)

➤ **VEKTÖR – PORTÖR – TAŞIYICI**

➤ Protozoon enfeksiyonlarında omurgasız olan konak VEKTÖR olarak adlandırılır.

- *Leishmania / Phlebotomum*
- *Plasmodium / Anopheles*
- *Trypanosoma / Çeçe sinekleri*

KONAK NÖBETLEŞMESİ

- Protozoa'lardan *Aggregata eberthi* → yengeç → Mürekkep balığı

HAKİKİ ARAKONAK

- Biyolojinin tamamlanması için mutlaka gerekli olan canlıdır.
(İleriye doğru gelişme vardır.)

PARATENİK ARAKONAK / KONAK

- Bir parazitin gelişme dönemini taşıyan ancak biyolojinin tamamlanması için gerekli olmayan canlıdır. (İleriye doğru gelişme yoktur. – ANKİSTE-)

➤ **TRANSPORT KONAK**

Dermatobia hominis

➤ **RASTLANSAL KONAK**

➤ **XENOLOGY:** Konak / Arakonakları inceleyen bilim dalıdır.

PARAZİTLERİN GELİŞMESİ

- **DİREKT (MONOXENE) GELİŞME:** Arakonaksız gelişen parazitler bu gruptadır.
- **İNDİREKT (HETEROXENE) GELİŞME :** Gelişmelerinde bir yada daha fazla arakonak kullanan parazitler bu gruptadır.
- ***Diheteroxene parazitler (Bir arakonaklı):***
 - Leishmania tropica / Phelobotomum
 - Fasciola hepatica / Lymnea truncatula
 - Plasmodium / Sivrisinek
 - Taenia saginata / Sığır
 - Moniezia expansa / Oribatid akar

➤ **Polyheteroxene parazitler (Birden fazla arakonaklı):**

Dicrocoelium dendriticum

1) Kara sümüklüsü

2) Karınca

Diphyllobothrium latum

1) Crustacea

2) Balık

İNDİREK + DİREK (DİHETEROMONOXENE) GELİŞME : Bu gruptaki parazitler arakonak kullanmadan da gelişmelerini tamamlayabilirler.

Hymenolepis nana

